

Česká republika 2030

Kulatý stůl k oblasti č. 4 Česká republika podporující udržitelný rozvoj v Evropě a ve světě

Téma: Role ČR při prosazování priorit udržitelného rozvoje

Facilitátor: Katka Bláhová (Agora CE)

1. Shrnutí tématu

Celkově k tématu panoval názorový konsensus. Diskuse v kavárně šla do hloubky jednotlivých témat. V pracovní skupině jsme se věnovali výhradně formulovanému cíli a nástrojům uvedeným v dokumentu. Diskuse navazovala na témata kavárny, ale již je více nerozpracovávala, pouze z nich čerpala. Nedochovalo k zásadnímu nesouhlasu s uvedeným materiálem, spíše jsme šli do hloubky jednotlivých témat a snažili se je rozklíčovat, najít problém a navrhnout řešení.

2. Worldcafe

Otázka pro worldcafe:

Jaké mechanismy je třeba podporovat, aby mohla ČR hrát aktivní roli při prosazování priorit udržitelného rozvoje ve své zahraniční politice v období do roku 2030?

Popis průběhu:

Témata diskuse v kavárně ve všech třech skupinách se točila zejména kolem transformační spolupráce a efektivního členství ČR v mezinárodních organizacích. V těchto tématech panovala shoda napříč všemi skupinami. Významně jsme se ale dotkli i toho, jak nyní působí ČR v zahraniční politice a co s tím. Diskutujícími byli převážně lidé z ministerstva zahraničí a lidé z neziskových organizací věnujících se tématu „ČR působící v zahraničí, rozvojová pomoc ČR“. Diskuse byly poklidné a konsensuální.

Témata (clustry):

Transformační spolupráce (TS)

- naše transformační zkušenost (totalitní režim → demokratická společnost) je určitě něco, co můžeme předat dál
- umíme to předávat efektivně?
- nedělit nutně svět na rozvojové a rozvinuté státy, soustředit se na potřebu spolupráce a partnerství (a to nejen na úrovni vláda-vláda, ale i soukromého a neziskového sektoru)
- nedávat ryby, ale dávat pruty a učit jak je chytat / cílit na menší lokality, na koncového uživatele (pomoc na úrovni vlád končí v černých dírách)
- pozor na direktivní směřování rozvoje, je potřeba mít respekt k místní kultuře, znalostem, zkušenostem ...
- dotační program k TS – v současnosti má krátkodobý efekt, který víceméně končí s naším odchodem ze země; projekty jsou krátkodobé; chybí evaluace dlouhodobých

dopadů; hodnotíme pouze námi zamýšlené dopady bez přihlížení k místní kultuře – mohou vznikat zajímavé vedlejší efekty

- sdílet zdroje na projekty TS

Efektivní účast ČR v mezinárodních organizacích

- ČR je v současnosti členem cca 470 mezinárodních organizací (vážou se na to finanční prostředky) – můžeme efektivně zvládat členství v tolika organizacích?? Jaká je skutečná motivace členství v tolika organizacích?
- vytipovat organizace, které jsou klíčové pro dosažení agendy 2030// kde můžeme skutečně něco ovlivnit/pomoci a tam napnout všechny síly – podpořit je finančně i expertně

Posílení pozice ČR na mezinárodní úrovni

- jsme šikovni a bohatí, měli bychom být schopni prosazovat své zájmy
- chybí jednotná zahraniční politika
- expertíza vs. excesy předních politiků
- zajistit, aby naši politici byli více účastni na důležitých mezinárodních jednáních/akcích – abychom byli více vidět
- prosadit naše experty do orgánů mezinárodních organizací
- najít v každé naší prioritní oblasti partnery v zahraničí (zkušenosti, úspěchy) a pracovat společně
- chybí spolupráce vědeckých institucí
- chybí analýza/vyhodnocení našich aktivit/pomoci z hlediska udržitelného rozvoje v zahraničí
- vzdělávání, zdravotnictví – určitě můžeme vyvážet

Další zajímavá doporučení/postřehy

- vzdělávat lidi z rozvojových zemí u nás
- sdílet i špatné zkušenosti
- podpora a profesionalizace dobrovolnictví – práce člověk s člověkem
- brzdit nekontrolovatelný nárůst populace ve třetím světě

3. Pracovní skupina

V pracovní skupině nás mělo být 9, ve výsledku bylo 6. Expertkou pro téma „Role ČR při prosazování priorit udržitelného rozvoje“ byla Veronika Bajgarová. Ve skupině jsme se věnovali:

1) formulovanému cíli

Aktivní, kompetentní a konzistentní prosazování národních priorit udržitelného rozvoje ve stávající architektuře mezinárodních organizací a v EU, včetně meziresortně koordinované podpory osob z ČR při obsazování vedoucích pozic v sekretariátech a zejména ve volených orgánech mezinárodních organizací; aktivnější zapojování ČR do projektů EU a mezinárodních

organizací a účast politiků a vyšších státních úředníků na summitech a procesech klíčových pro globální udržitelný rozvoj.

2) formulovaným nástrojům

- I. *Aktualizace či tvorba nových vládních a rezortních strategií působení pokrývající všechny mezinárodní organizace v rámci i nad rámec zahraniční rozvojové spolupráce.*
- II. *Adekvátní systém vzdělávání a koncepční rozvoj a podpora lidských zdrojů pro uplatnění v mezinárodních organizacích.*
- III. *Snaha o alokaci veřejných zdrojů mezinárodním organizacím v oblasti udržitelného rozvoje prioritně na národních priorit udržitelného rozvoje.*

Diskuze:

Cíl

- formulovaný cíl je příliš dlouhý a směšuje cíle a nástroje
- stávající architektura mezinárodních organizací by se měla změnit/aktualizovat (viz diskuse v kavárně)
- návrh přeformulování cíle: **Aktivní, kompetentní a konzistentní prosazování národních priorit udržitelného rozvoje v EU, v relevantních mezinárodních organizacích a v rámci mezinárodní spolupráce.**
- pro dosažení cíle je potřeba zejména **konzistenční, kontinuální, kompetenční, předvídatelné a srozumitelné vystupování ČR v zahraničí**
- k tomu je zapotřebí široké politické podpory a společenského konsensu; **naše zahraniční politika by měla být srozumitelná, nadčasová a apolitická**

Nástroje

nástroj I. – souhlas s tím, že by to nemělo být jen o rozvojové spolupráci

nástroj II. – souhlas, důraz na větší podporu státu

nástroj III. – souhlas, ale v souladu s prioritami efektivního působení ČR v mezinárodních organizacích (viz diskuse v kavárně)

Chybějící nástroj: mezinárodní spolupráce v rámci konkrétních priorit udržitelného rozvoje

Obecně doporučovaný přístup:

- 1) Je to naše priorita? Jaká je naše priorita?
- 2) Jak jí dosáhneme?
- 3) Čím ji podpoříme?

Téma: Principy Agendy 2030 v zahraniční politice ČR

Facilitátor: Lucie Schubert (Agora CE)

1. Shrnutí tématu

Celé toto téma se většinu času neslo ve vyjasňování terminologie, principů apod. Otázkou tedy je, zda to bylo komplikovaně nastaveno ze strany podkladů, nebo jestli je téma svým vymezením přístupné jen užší odborné veřejnosti, která byla přítomna.

Došlo ke špatné formulaci otázky pro kavárnu – naštěstí vyjasněno hned v prvním kole.

Hlavní témata **jsou rozvojové cíle a opatření na ně navazující samotná**, jejich výběr pro domácí a zahraniční politiku.

Reformulace cíle č.2 a jeho případné vyladění s cíli č.4 a č.5.

Opakující se otázka, zda je třeba při mechanismech a strategii rozlišovat mezi domácí a zahraniční politikou, návrh na použití termínu **vnějších politik**.

Velkým tématem, které se také opakovalo, bylo **financování** – financování mezinárodního působení (jeho nedostatečnost), podpora nevládních organizací jako partnerů v mechanismech, nové mechanismy objevující se ve financování na mezinárodní úrovni (trendy) apod.

Implementace – jak bude vypadat implementace, kdo ji bude kontrolovat – dohlížet na ni, kdo je za co zodpovědný apod.

Podklady pro nástroje jsou shrnuty na konci tohoto dokumentu v sekci pracovní skupiny.

2. Worldcafe

Otázka pro worldcafe:

Jaké mechanismy je třeba vytvářet pro **promítnutí principů Agendy 2030** do zahraniční politiky v období do roku 2030?

> Přeformulováno na:

Jaké mechanismy je třeba **podporovat** pro **promítnutí principů Agendy 2030** do zahraniční politiky v období do roku 2030?

Popis průběhu:

Pracovní skupinka/kavárenský stolek byl vždy jen jeden, bohužel opět došlo k nedisciplinovanosti účastníků a místo původních max.6, v jednom případě 7 lidí, dorazilo často 8-9.

V druhém kole bylo poněkud nepříjemné, že se účastnilo několik lidí, které se nepodařilo přes veškerou snahu zapojit do diskuze – místo toho jim byly společníky smartphones.

Hned v prvním kole došlo na vyjasnění toho, jak má správně znít zadávací otázka kavárny. S ohledem na úvodní prezentaci Jakuba Rudého, kde mluvil o tom, že mechanismy do jisté míry již vytvořené jsou a jsou dané, není třeba vytvářet další (maximálně na národní úrovni byla po krátké konzultaci otázka upravena (vytvářet změněno na podporovat). Jinak se první kolo týkalo hlavně vyjasňování toho na jakých úrovních se pracuje s SDGs; financování a trendech v této oblasti – finanční podpora kroků v zahraniční oblasti; co chápeme pod mechanismy a možných způsobech kontroly implementace.

V druhém kole jsme se dostali k vyjasňování, zda se zaobíráme věcnými prioritami nebo cíli (17ks) a opatřeními (169ks). Nevyjasněnost otázky tak pokračuje dále.

Co se týká opatření, padly návrhy na to jak je selektovat. Dostali jsme se také k reportování a dobrovolné evaluaci s ohledem na naplňování SDGs a Agendy 2030, a konečně padl podnět přeformulovat cíl č.2 – mluvit o **vnějších nikoliv zahraničních** politikách.

V rámci třetího kola jsme dále spíše pokračovali ve vyjasnění tématu pro účastníky. Někteří se vyjadřovali směrem k tomu jaké principy by to obecně měly být, a v druhé části jsme se dostali k tomu, že někdo z účastníků byl schopen vyjmenovat konkrétní principy Agendy 2030 a zbytek diskuze se již vztahoval k nim.

Témata (clustry):

Fakt

Každý z **SDGs** – máme na to na úrovni OSN instituci či nějaký nástroj pro implementaci – za každý z nich je někdo zodpovědný/pověřený

- Kde by se dali posilovat naše pozice dále?

> Promítnout SGDy do jednotlivých koncepcí/strategií na úrovni institucí, ve chvíli kdy jsou tyto koncepce/strategie aktualizovány – plošně na povel to nedává smysl...

Strategická vize – podpora implementace + podpora participace

> Speciální útvar na úřadu vlády, který dohlíží na implementaci (Má to v gesci Rada UV pro udržitelný rozvoj?)

- zveřejnit, posílit takovýto orgán

V gesci to má předseda vlády, nicméně je to spíše otázka kapacit.

Není cíl zahraniční politiky!

Věcné priority x cíle (17) a opatření (169)

Co z toho řešíme?

+ koukat u toho i na principy (participace apod.)

> potřeba provést selekci/prioritizaci, které budeme a nebude řešit - pro národní a mezinárodní politiku – pro tu mezinárodní vybrat podstatně méně, nejlépe v souladu s těmi vybranými pro národní úroveň.

> Je třeba při této selekci udržet kvalitu a propojenost témat.

> Pokud máme být důvěryhodní, musí zahraniční politika vycházet z toho, co děláme na národní úrovni.

> Dobrovolné reportování – bylo by fajn přijmout (po vzoru např. Finska, Estonska, Francie)

> Dobrovolná evaluace (peer review) – to by byla případná další úroveň, toto přijmout, peer review jsou lépe vnímána, založeno na tradici OECD

- v tuto chvíli se peer review děje na úrovni regionální, nikoliv však na globální

- potřeba mít jasný mechanismus, indikátory apod.

*Jak se bude implementovat – problém zastřešujících dokumentů > těžké evaluovat, ČSÚ – sdílení dat (je problém)

- zapojit i další instituce, subjekty (obce, samosprávy, školy...)

„Potřebujeme ne mechanismus, ale politickou vůli.“

Nové finanční mechanismy

> Blending financování (EC, EP, stát, venture, invest.)

> financování účasti ČR na mnohostranné úrovni. Nutno brát jako potencionální zdroj dalšího financování, nikoliv jako zátěž.

> Trust funds – vytvářet konsorcia, nemáme (neinvestujeme) na to prostředky, tak co tam co tam zmůžeme, když nepřispíváme.

(ne)přijetí TTIP

> obezřetnost v úrovni arbitráže

Obecné principy

- dlouhodobost, systematičnost (sledování priorit)
- přenášení a rozšiřování transformační zkušenosti (jako jedna z věcí)
- transparentnost, komunikativnost – potřeba vystupovat konzistentně
- *chybí PR, zapojení širší veřejnosti*
- *ke komunikativnosti – konkrétní potřeba – MZV- kurz diplomatů – práce s udržitelným rozvojem*

Mindset – mainstream – maintainance

Principy Agendy 2030

- univerzálnost
- transformační charakter
- inkluze – nikoho nenechávat pozadu
- integrovaný přístup
- partnerství
- planetární limity
- důraz na implementaci
- > *dělat koherenci politik pro rozvoj – 2. a 5.cíl v tomto dokumentu souvisí, vydefinovat, spojit nebo vyjasnit*

Vnější politiky

- > Přeformulovat cíl 2., vnější (ne zahraniční politiky)
- > vztahovat k cíli č.4, ten obsahu už konkrétní nástroje

Obecně k dokumentu/strategii

- koherence, partnerství, integrovaný přístup X zahraniční politika (velmi zúžená optika dokumentu)

Textace

„každá země má jistý dluh...“ – nepoužívat, lépe definovat zahraniční politiku na základě zájmu (ustoupit od sebestačství)

3. Pracovní skupina

Diskuze:

Strategický cíl č.2.

Promítnutí hlavních principů Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj do nástrojů zahraniční politiky.

V rámci diskuze s pracovní skupině nejprve proběhla rekapitulace témat z kavárny. Nutno podotknout, že pracovní skupina byla spíše komorní – 2 účastníci z řad neziskových organizací a dále nám počty doplnili Zbyněk Machát a Jakub Rudý z řad ÚV. Na základě rekapitulace se účastníci rozhovořili o různých aspektech, které vnímají. Závěrečné klastrování a shrnutí aspektů pod konkrétní nástroje pro implementaci cíle shrnul/navrhl Jakub Rudý a ostatní je odsouhlasili.

K textaci cíle samotného žádné připomínky nebyly.

Následuje poměrně útržková kolekce aspektů:

Rozlišení domácí a zahraniční politiky – proč? > nástroje jsou/měli by být společné.
Chybí debata o principech – mainstreaming

Zahraniční moment

- výměna zkušeností
- oni vyvíjejí nástroje (založené na vlastní potřebě), ale nemají na to prostředky

MZV (co má k dispozici)

- ambasády
- působení EU
- bi- a multi-laterární rozvojová pomoc
- zastoupení v mezinárodních organizacích

Posílit, rozšířit:

- > vzdělávání
- > sdílení zkušeností
- > předávat dál principy, zkušenosti, které zvládáme – šířit dál.

Aktivně usilovat na úrovni EU o naplnění Agendy 2030.

Kvóty (dané EU) x udržitelná produkce pro vlastní potřebu

Finanční transakce, daňové plnění – na co se prostředky využijí

Daňové ráje a politika s tím spojená

Více vážit sílu svého hlasu jako stát (MMF apod.)

Málo reprezentovaná občanská společnost na mezinárodní úrovni.

> „Tahatnevládky na mezinárodní úroveň“ = partnerství sektorů

V rámci Agendy 2030 by stát měl spolupracovat s klíčovými nevládkami, podporovat je, + diverzifikace financování.

Finance (rozvojové pomoci) – aktuálně trend více žadatelů a zároveň objemově méně prostředků.

Rozvojová agentura

> zvýšit synergii mezi ČR a neziskovkami

> kontinuita programů – velmi nesvědčí krátkodobé grantové tituly a nutnost neustále znovu žádat, měnit záměr – také velká nejistota

*téma přemnožení

- institut rodiny jeho role a její proměna v čase

- blahobyť > plýtvání

*patentová práva – neumožňují rozvoj chudším regionům

*Nutná změna paradigmatu ekonomiky.

*Happiness index – index štěstí jako ukazatel.

*Jak se vykazuje pokrok?

Shrnutí pro možné nástroje:

1. vzdělávání, dobrá praxe – její sdílení, přenos technologií
2. uvést, jaké technologie se přenáší – transparentnost toho, co použijeme do dalšího světa
3. financování – v souladu s principem Inkluze Agendy 2030 – MF, MZV
4. občanská diplomacie, participace občanského sektoru, veřejná debata, *posílení kulturní diplomacie (česká centra – specifikum, které nese své ovoce)
5. více vážit svého hlasu na mezinárodní úrovni, pragmatismus ne populismus (*pragmatismus občas neškodí)
6. * „myšlenková avantgarda“ – nebát se drobné rebelie, přinášet jiné úhly pohledu

Téma: Partnerství sektorů

Facilitátor: Pavel Mička (Agora CE)

1. Shrnutí tématu

Poslední kulatý stůl byl obecně méně navštívený a o téma partnerství sektorů ani nebyl příliš velký zájem. Celkově se účastníkům zdálo dělení na jednotlivá podtémata možná trochu umělé. Také upozorňovali, že téma partnerství není důležité jen v oblasti zahraniční politiky, ale mělo by se více zdůrazňovat v celé strategii 2030. Přínosná byla asistence P. Lebedy v roli experta na dané téma.

2. Worldcafe

Otázka pro worldcafe:

Jaké mechanismy je třeba podporovat pro **partnerství sektorů** z hlediska prosazování udržitelného rozvoje do zahraniční politiky ČR do roku 2030?

Popis průběhu:

O téma nebyl příliš velký zájem a v rámci všech tří diskusních kol byla patrná nesrozumitelnost samotného zadání. Resp. účastníci přesně nevěděli, kam mají v diskusi směřovat (např. často si museli nejprve ujasnit o jakých sektorech se řeč). Výrazněji dominovala téma obtížnosti zapojení soukromého sektoru (zejména malých a středních podnikatelů).

Témata (clustry):

Níže jsou rozděleny výstupy z diskusních stolů rozděleny do tematicky příbuzných skupin. Výstupy z každé diskuse (každého stolu) jsou zaznamenány jinou barvou. Je přirozené, že výstupy z jednotlivých stolů si mohou názorově protiřečit.

Zapojení soukromého sektoru:

- v mezinárodním měřítku spolupráce se soukr. sektorem funguje (ale jen v případě velkých firem)
- na mezinárodní úrovni spolupráce se soukr. sektorem funguje dobře (velké korporace mají kapacity zapojit se).
- problémem je ale národní (a nižší) úroveň (malé a střední podniky nemají kapacity).
- soukromý sektor by měl zájem o spolupráci, ale není motivace ze strany vlády. Soukr. sektor (malý a střední podnikatelé) nemají kapacity pro partnerství, byť by o něj stály.
- vládní sektor se nesnaží dívat na témata prismatickým soukr. sektoru → pak nemůže soukr. sektor dostatečně motivovat
- není motivace (ze strany vlády atd.) soukr. sektoru spolupracovat s obč. sektorem (kromě CSR)
- malé a střední podniky zatím nemají kapacity být partnerem v rámci ČR
- občanský sektor může působit jako prostředník mezi soukr. sektorem a veř. sektorem (např. i formou asociací podnikatelů).
- potřeba je také nastavit transparentní a otevřený lobbying, který byl kontrolovatelný.

Definice partnerství:

- co je vlastně kvalitní partnerství?

- partnerství jako dlouhodobá interakce různých aktérů při řešení problémů/témat
- partnerství jako forma propojování mechanismů z různých sektorů
- partnerství jako předpoklad vzniku funkčních aliancí (důležité je tam sdílení základních hodnot)
- partnerství jako propojení dílčích zájmů v zájem společný
- partnerství jako téma pro vládnutí
- partnerství podporuje transparentnost jako důležitý mechanismus
- partnerství jako cíl i nástroj (mechanismus)
- partnerství s možností vlivu a vědomí si role
- chybí odvaha a etické standardy (spíše se sleduje obecný mainstream)
- důležitá je i forma a použitý jazyk
- prosazovat nadresortnost v UR (např. sekretariáty rad vlády na ÚV)

Témata pro partnerství:

- hodně záleží na tématech – někde partnerství v mezinárodním rozměru funguje a jinde nikoliv - je třeba analýza, proč tomu tak je?
- sociální dialog jako příklad úspěšného partnerství na národní úrovni., Na lokální úrovni je to třeba komunitní plánování sociálních služeb
- z obl. životního prostředí (Aarhuská úmluva) je spolupráce veř. a obč. sektoru v zásadě OK. Problémem je ale zapojením soukr. sektoru. Obdobné problémy se pak mohou projevovat i na mezinár. úrovni

Mezinárodní rozměr:

- důležité je partnerství s místními aktéry v zahraničí
- nadnárodní úroveň je komplexnější a proto je integrovaný přístup (partneři z různých sektorů) více třeba
- posílení role zastupitelských úřadů v zahraničí při navazování kontaktů s místními partnery
- nastavit partnerství jako podmínku pro zahr. spolupráci

Další:

- podpora dobrovolnictví na profesionální bázi (dá se tam najít spolupráce všech sektorů)
- spolupráce sektorů z USA na příkladu fungování USAID
- zatím není dostatečné partnerství s akademickým prostředím
- zdanění neobnovitelných zdrojů – i jako podklad pro diskusi všech sektorů
- otázka je jaká partnerství a mezi jakými sektory?
- zohledňování partnerů z různých témat. oblastí

3. Pracovní skupina

cíl: *Budování kapacit pro partnerství mezi sektory pro prosazování priorit udržitelného rozvoje doma i v zahraničí, promítnutí národních priorit*

udržitelného rozvoje do mezinárodních aktivit nestátních aktérů, včetně soukromého sektoru; vyšší mobilizace veřejných i soukromých zdrojů pro prosazování udržitelného rozvoje v zahraničí.

Diskuze:

K navrženému cíli byly definovány tyto komentáře:

- Za budováním kapacit stojí motivace aktérů
- u mobilizace zdrojů je třeba zdůraznit, že se nejedná jen o finanční zdroje

S ohledem na možné nástroje byly z daného cíle definovány tři okruhy pro možné nástroje:

A) Využití dobré praxe partnerství v ČR pro prosazování UR v zahraničí:

- využít znalosti a dobré zkušenosti např. s metodou LEADER, MA 21 a pod (Národní síť zdravých měst). bylo by třeba tyto dobré praxe zmapovat a pak posoudit, co z toho se da využít i na mezinárodní úrovni či při bilaterální pomoci v zahraničí.
- Obecně se ukazuje jako fungující postup odspodu nahoru, což i pomáhá budování kapacit
- nastavování transparentních pravidel pro spolupráci soukromého a veřejného sektoru – V ČR zatím nnení oficiální a transparentní verze lobbyingu - Fungují jen asociace zastřešující různé typy podnikatelů (typově, sektorově atd.)
- Existuje ale riziko – místo spolupráce bude tvrdý boj o omezené zdroje (dotace apod.)

B) Partnerství v mezinárodním měřítku:

- Hledání přirozených partnerů (např. ze zemí V4) a partenrů s podobnými zájmy/prioritami

C) Zaměřit se obecně na principy partnerství:

- využití (průnik) kompetencí partnerů (např. jejich expertní pohled)
- rovnováha (vyváženost), etické principy, sdílené hodnoty
- důvěra
- komunikační kultura
- transparentnost
- deliberace
- otevřenost
- veřejná správa jako garant dialogu (ale nemusí jej nutně realizovat)
- odvaha/aktivita (udělat první krok)

Téma: Podpora dobrého vládnutí, spravedlnosti a lidských práv v zahraniční politice ČR
Facilitátor: František Havlín (Agora CE)

1. Shrnutí tématu

SDG 16 je v zásadě zvolen správně. Abychom mohli tento cíl účinně prosazovat ve světě, je třeba, abychom jeho principy důsledně uplatňovali i v rámci České republiky. Naše zkušenost s transformačními procesy je cenná a máme stále co sdílet s partnerskými zeměmi. Je vhodné co nejvíce využívat zavedené nadnárodní a mezinárodní programy (dotační tituly) a připojovat se k nim s tím, co považujeme za naši přidanou hodnotu. Jednotlivá témata (lidská práva, goodgovernance...) bychom měli na nejvýznamnějších mezinárodních fórech a platformách neustále zdvihat a prosazovat.

2. Worldcafe

Otázka pro worldcafe:

Jaké mechanismy je třeba vytvářet pro **cílenou podporu dobrého vládnutí, spravedlnosti a lidských práv** v zahraniční politice ČR do roku 2030?

Popis průběhu:

Úroveň „mechanismů“ byla pro všechny tři skupiny neuchopitelná a neuměli se s tím vypořádat. Diskuze tedy probíhala spíše o principech a nástrojích a jen okrajově o mechanismech.

První skupina diskutovala o tom, zda skutečně můžeme předávat naše zkušenosti v rámci transformační spolupráce, když jsou její výsledky pochybné a principy SDG 16 jsou i u nás v některých ohledech velmi špatně naplňovány. Je tedy třeba podporovat principy SDG16 i doma. Na mezinárodní úrovni bychom měli prosazovat alokaci zdrojů právě dle priorit SDG16 a neustále tato témata na mezinárodní úrovni otevírat. Stále však máme co předávat, naše zkušenosti s transformací jsou ceněné, máme dobré renomé a navázali jsme v tomto ohledu plodnou mezinárodní spolupráci. Padlo také téma budování kapacit politických stran, které by v partnerských zemích mohli zvedat environmentální tematiku a zda by v tomto ohledu mohly zkušenosti předávat české politické strany.

Druhá skupina souhlasila s tím, že bychom se měli v tomto ohledu soustředit i na situaci doma, ale zároveň předávat zkušenosti. Měly bychom hledat takové mezinárodní programy a mechanismy, ke kterým můžeme něco komplementárně přidat. Bohužel ovšem nebudujeme žádnou bázi expertů, kteří by v tomto ohledu mohli skutečně na vrcholné úrovni působit. Rozvojoví pracovníci jsou velmi podfinancovaní a program transformační spolupráce je financován spíše symbolicky. V případě rozvojové pomoci bychom měli posuzovat, nakolik jsou dodržovány podmínky v oblasti lidských práv a dobrého vládnutí a měly bychom to posuzovat u individuálních případů.

Ve třetí skupině jsme navázali na problém podfinancování a diskutovali o tom, že by do jisté míry pomohla profesionalizace dobrovolnictví. Programy by měly být spíše malé a zaměřené na face to face přístup. SDG16 je prioritou ČR při kandidatuře do předsednictví ECOSOCu. V rámci OSN pak Česká republika kandiduje do Rady pro lidská práva a opět je zde možnost prosazovat právě tuto agendu. Další aspekt, který skupina probrala, jsou genderové principy a

jejich nedostatečné zakotvení v rozvojových projektech (anebo jen formální). Nejsou vyhodnocovány dopady různých programů na ženy a muže. Mělo by se podpořit v rámci evaluací. Zmíněna byla i podpora odborů jakožto nástroje prosazování lidských práv. V rámci vnější politiky bychom také měly podpořit export českých firem.

Témata (clustry):

Principy, nastavení, východiska

- SDG16 by skutečně měl být pro ČR prioritou (již máme nástroje k prosazování, renomé, mezinárodní spolupráci + zkušenosti s transformací)
- měla by se zlepšit podpora soudnictví v partnerských zemích (alokace zdrojů dle SDG16)
- podpora goodgovernance reflexí mechanismů v EU a účinkování ČR v jejím rámci
- na všech mezinárodních fórech tato témata neustále zdvihát a otevírat tuto diskuzi
- snažit se předávat dobré zkušenosti
- usilovat o vytváření komplementárních programů k již existujícím nadnárodním
- příležitost v podobě české kandidatury do Rady pro lidská práva OSN
- Česká kandidatura do předsednictví ECOSOC (priorita SDG16)
- podporovat twiningové programy EU
- podpora dobrého vládnutí a lidských práv jako určitých podmínek pro rozvojovou pomoc
- v rámci vnějších politik podpořit export českých firem

Situace v ČR

- V této oblasti bychom neměli stav u nás pouze udržovat, ale být ambiciózní a zlepšovat
- není naše podpora lidských práv výběrová?
- měli bychom lépe spolupracovat se Evropským soudem pro lidská práva a lépe implementovat jeho verdikty. Neměl by být tak často poslední instancí pro české občany
- podpora SDG16 i doma v ČR
- zaměřit se i na dodržování těchto principů i doma
- podfinancování rozvojových pracovníků i transformačního programu
- budování báze expertů
- profesionalizace dobrovolnictví
- chybí mechanismy, jak uvolnit experty z ministerstev pro rozvojovou a transformační spolupráci

Jaké typy projektů a programů

- předávání zkušeností politických stran s environmentální agendou
- spolupráce veřejné, soukromé a akademické sféry
- zaangažovat konkrétní příjemce programů
- budovat inkluzivní instituce
- vědomostní přístup face-to-face spíše než velké a finančně náročné programy
- genderová problematika je nedostatečně koncepčně zakotvena v rozvojových projektech, nevyhodnocuje se dopad programů na muže a ženy => podpořit v rámci evaluací
- participace by se měla uplatňovat na všech úrovních, zahrnout i stakeholdery na nejnižší úrovni

- podpora rozvoje odborů z hlediska lidských práv

3. Pracovní skupina

Cíl:

Cílená podpora veřejných politik vlád a místních samospráv partnerských zemí založených na dobrém vládnutí, dodržování lidských práv a politické participaci; důraz na prosazování Cíle udržitelného rozvoje (SDG) č. 16 Mír, spravedlnost a silné instituce v politikách a nástrojích EU a v mezinárodních organizacích.

Nástroje

- Působení ČR v mezinárodních organizacích.
- Podíl ČR na formování vnějších politik EU.
- Politický dialog s partnerskými zeměmi.
- Zapojení do programu transformační spolupráce (TRANS).

Diskuze:

V rámci SDG16 bychom se měli zaměřit na podporu budování skutečně transparentních a hodnověrných institucí. Transparentní a spravedlivé procesy bychom měli prosazovat i na mezinárodní úrovni při rozhodování o jednotlivých programech, přičemž je třeba dbát i na spravedlivé zastoupení jednotlivých zemí. Při prosazování našich cílů bychom měli být jednotní a cíle by měly být sjednocené na mezirezortní úrovni. Česká republika by měla být tím hlasem na mezinárodní úrovni, který bude stále upozorňovat na politiku lidských práv tam, kde je to třeba. V rámci nástrojů je třeba kromě transformační politiky přidat také rozvojovou spolupráci a humanitární pomoc. Při rozvojové spolupráci je ovšem třeba sledovat, zda vede spíše k transformaci režimů anebo k jejich podpoře. V rámci existujících mezinárodních mechanismů a programů bychom měly hledat možné synergie a co nejvíce se v nich snažit uplatnit s tím, co může být naše přidaná hodnota. Při rozhodování a alokaci financí bychom měli usilovat o podporu cílů naší zahraniční politiky.

Co v materiálu chybí je aspekt migrační politiky. Principy dobrého vládnutí, spravedlnosti a lidských práv se týkají i lidí, kteří jsou momentálně mimo systém, popřípadě nejsou zdokumentováni a systém spravedlnosti v jejich zemích se na ně nevztahuje. Je třeba lépe definovat, kdo má nárok na mezinárodní ochranu a důsledně ji uplatňovat. Podpora principů dobrého vládnutí a lidských práv v partnerských zemích přispívá k prevenci nežádoucí migrace, neboť zmírňuje „push efekty“ migrace. V neposlední řadě bychom se měli zaměřit na důsledné uplatňování subcílů SDG16 na domácí úrovni.

Téma: Tvorba koherentních vnitřních i vnějších politik

Facilitátor: Ondřej Marek (Agora CE)

1. Shrnutí tématu

Většina aktivních diskutujících přišla z veřejné správy a bylo zjevné, že toto téma pro ně je velmi významné. Diskuze se dotýkala jak obecných principů dosahování koherence, tak konkrétních pracovních nástrojů.

Celkově lze debatu rozdělit do těchto základních témat.

- Koordinační orgán
- Systém hodnocení
- Ideové hledisko hodnocené udržitelnosti a koherence.

2. Worldcafe

Otázka pro worldcafe: *Jaké mechanismy je třeba v ČR podporovat pro tvorbu koherentních vnitřních i vnějších politik s dopadem na globální udržitelný rozvoj?*

Popis průběhu:

Worldcafe probíhalo pouze na u jednoho stolu, nicméně ve třech kolech. Diskuze byla velmi živá a účastníci prokazovali dobré znalosti této problematiky.

Témata (clustry):

- Koherence se skládá z následující částí
 - o Musíme mít vizi a leadership dle, které budeme ostatní poměřovat (tento rámec)
 - o Silnou výkonnou organizační strukturu (snad úřad okolo premiéra)
 - o Nástroje posuzování koherence (např. DIA development impact assessment)

Nástrojehodnoceníkoherence audržitelnosti.

- Dobré indikátory UR mohou být osou, ze které se dozvíme jak moc jsme koherentní.
- Veřejná kontrola potřebuje kvalitní a přiměřeně včasné informace. Zejména to pomůže identifikovat, kde jsou rozpory.
- Hledáme jednotný systém hodnocení udržitelnosti jednotlivých politik (v zahraničí funguje tzv.SIA)
- Hledat alternativní indikátory k HDP.
- Posuzování již existuje a není příliš efektivní zejména RIA nefunguje.
- Cílem by mělo být posouzení (identifikace rozporů) ex ante.
- Cílová poloha je mít hodnotící mechanismus.
 - o Někde funguje tzv. SIA
- Nový úřad nic nevyřeší. Spíše bych uvažoval o efektivitě stávajících nástrojů (EIA, SEA, RIA).

Ideové hledisko

- Je vnímán určitý rozpor mezi politickými prohlášeními a reálnou politikou.
 - o Např. rozvojová pomoc a nesplněné sliby na její výši.

- Rozpor mezi dlouhodobou podporou lidských práv ze strany ČR a podporou vývozu do problematických zemí.
- Toto strategie (rámec) by měla definovat vize a hodnoty, které chceme naplňovat. Tím získáme základní parametr, kterým bude možné ostatní politiky a strategie poměřovat.
- Toto téma je třeba dostat „pod kůži“ celé státní správě.
 - Proč to nepřidat do služebního zákona.
 - Proč to nepřidat do ústavy.
 - Dosud to jako součást politické kultury nefunguje.
- Důležité je, aby globální rozvojové vzdělávání a další podobné aktivity byly v souladu s realitou.
- Je důležité plnit mezinárodní závazky kvůli důvěryhodnosti před partnery.

Koordinační orgán

- Kdo bude koherenci sledovat? Bez určení kompetencí by to bylo nefunkční.
- Chybí orgán, který by nové politiky zastřešoval a koordinoval z hlediska UR a koherence.
 - Takový SustainableDevelopmentGoals (SDGs) Watch na národní úrovni.
 - Možná by mohl fungovat podobně jako ombudsman nebo vládní zmocněnec.
 - Mělo by to být nad resorty. Nejlépe na úřadu vlády.
 - Nebo nezávislý ústav/úřad
 - Měl by být tím, kdo upozorní, když něco nesouzní.
 - Měl by být součástí úřednické struktury.
- Myšlenka je to dobrá, ale bojím se, že něco takového nikdy nevznikne.
- Jsem spíše pro efektivnější využívání stávajících institucí.
 - 8 výbor???
 - Výbor pro EU
 - RVUR
 - Rada pro zahraniční rozvojovou pomoc
 - Atd
- Ideálně necht' je člen vlády, který by se koherencí zabýval.
 - Ideální by bylo spojení politické podpory a expertní kapacity.
- Potřebujeme politickou průřezovou agendu na úrovni vlády.

Obecné poznámky

- Potřebujeme být co nejvíce koherentní na co nejnižší úrovni.
- Důležité je mít informace a umět je správně vyhodnocovat, koordinace těchto aktivit by měla být co nejbližší vládě.
- Zajistit koordinaci zahraničních odborů různých resortů a cílem prohlubování spolupráce.
- Důležitá je praktická výměna informací na pracovní úrovni.
 - Více pracovních setkání mezi resorty, partnery i zahraničními.
 - Cíle by bylo lépe si vydiskutovat vlastní pozici.
- Bez kontroly to nebude fungovat. Přidat kontrolu.

3. Pracovní skupina

Diskuze:

1. Do navrženého cíle navrhujeme doplnit, že jde nejen o globální úroveň. Jde i o úroveň státní a lokální. Možná by stačilo vypustit přídavné jméno „globální“.
2. Zpřesnění pojem kooginace v rámci formulace cíle.
 - a. Potřebujeme spíše expertní řízení, než koordinaci.
 - b. Koordinace by se měla týkat zejména výměny informací.
 - c. Bez institucionárního zajištění to nemůže fungovat ani se zlepšovat.
 - d. Legislativní zakotvení této koordinace by přineslo nejen povinnost toto plnit, ale také stabilitu odolnější politickému cyklu.
 - e. Koordinace by měla být napojena na expertní kapacity. (např. university, ústavy, apod.)
3. Systém hodnocení koherence
 - a. Nutná je nezávislost
 - i. Buď akademický sektor
 - ii. Nebo alespoň nezávislost uvnitř veřejné zprávy.
 - b. Možná by bylo schůdné systém hodnocení stavět na systému strategií MMR.
 1. Dívat se na strategie fokusem UR
 2. Sladit procedurálně i věcně.
 3. Toto by mělo být zapracována do metodiky vytváření státních koncepcí.
 4. Stávající systému by musel jít databázově do úrovně cílů.
 - c. Dovolit a podpořit veřejný dohled.